

ÅRSPLAN FOR SJØSKOGEN BARNEHAGE 2019/2020

Innhold:

Forord

Presentasjon av Sjøskogen barnehage

Sjøskogen barnehage sang

Dagsrytme

Hovedmål for hele året

Lek og læring

Vennskap

Språk

Medvirkning

Omsorg Danning

Bærekraftig utvikling

Arbeid mot diskriminering

Foreldresamarbeid

Overgang fra barnehage til skole

Dokumentasjon og vurdering

Likeverd/likestilling

Fagområder

Antall, rom og form

Natur, miljø og teknologi

Nærmiljø og samfunn

Kommunikasjon, språk og tekst

Kropp, bevegelse, mat og helse

Kunst, kultur og kreativitet

Etikk, religion og filosofi

Forord

I denne planen vil du få mer kjennskap til vårt grunnsyn, verdisyn og syn på barndom og barn.

Sjøskogen barnehage baserer sin virksomhet på retningslinjer gitt i FNs barnekonvensjon, barnehageloven, samt rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2018).

Vår visjon: «Et trygt sted å være, et morsomt sted å lære»

Vårt pedagogiske grunnsyn er forankret i barnehageloven §1 formål, 1.ledd:

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Gjennom våre satsningsområder mener vi at vi kvalitetssikrer barnehagens formål. Vi har valgt å satse på lek, vennskap og språk. Vi mener at vennskap er viktig for alle mennesker. Drømmebarnehagen er den arenaen hvor barn får de verktøyene de trenger for å skaffe seg en venn, være en venn og holde på et vennskap. For å oppnå dette har leken en fremtredende plass i vår hverdag.

SJØSKOGEN BARNEHAGE

Presentasjon av Sjøskogen barnehage

Sjøskogen barnehage har tre avdelinger, og gir et pedagogisk tilbud til barn i alderen 0-6 år, Bjørnebo, Revekroken og Småtrøll.

Barnehagen tilbyr 100% plasser.

Barnehagen ligger i Ås kommune, like ved Vinterbro senter. I tillegg har vi Tusenfryd like ved, masse skog hvor vi har en egen grillhytte, og flere fine bålplasser, det er heller ikke langt til sjøen. Den nærmeste skolen er Sjøskogen skole, hvor de fleste av våre barn skal begynne.

Vi bruker biblioteket på Vinterbro senter, og vi søker hvert år om tid i gymsal på Sjøskogen skole. Barnehagen ligger i et fredelig boligområde som for det meste består av villaer.

Sjøskogen barnehage er en praksisbarnehage, tilknyttet Oslo Met. Det vil si at 2 av våre barnehagelærere er praksislærere og har studenter i barnehagen inntil 16 uker hvert år, fra barnehagelærerutdanningen. Barnehagen er en andelsbarnehage, dvs at alle familier i barnehagen må kjøpe en andel i barnehagen, som de får tilbake når barna slutter. Personal med barn i barnehagen kjøper ikke andel, og kan dermed ikke sitte i styret. De er likevel en del av foreldreråd, **som består av alle foreldre med barn i barnehagen.**

Vi legger vekt på å holde et sunt kosthold i barnehagen. Vi serverer havregrøt, knekkebrød, brød og musli til frokost. Vi baker brødet selv og har variert og sunt pålegg til lunsj. På onsdager har vi hjemmelaget grønnsakssuppe eller tomatsuppe. På fredager har vi varmt måltid med bl.a. fisk og kylling. På ettermiddagsmåltidet får barna oppskåret frukt og grønnsaker, samt knekkebrød. Vi feirer bursdagene til barna uten kake. De får velge seg en liten gave fra en bursdagskurv, og blir feiret med flagg, krone og sang.

Eierstyret er barnehagens høyeste organ mellom Årsmøtene. Eierstyret består av valgte representanter fra andelseierne. De velges på Årsmøtet.

Eierstyret 2019/2020 består av: leder Peder Karterud, Rune Hansen, Carina Steinhagen, Kjersti Hjelset og Ole Marius Lauritsen.

Samarbeidsutvalget består av 3 foreldrerepresentanter og 3 representanter fra de ansatte. Foreldrerepresentantene velges på foreldremøte på høsten.

Sjøskogen barnehage har et stabilt personale med en fartstid på gjennomsnitt ca.14 år! Vi har i barnehageåret 2019/20 3 menn og 12 kvinner ansatt.

Barnehagens åpningstid er fra 07.00-17.00. Barnehagen holder stengt i uke 28 og 29. I uke 30 er det åpent hvis det er meldt på 5 barn eller flere. Åpningstiden i uke 30 er fra 08.00-15.30. Det er nødvendig for barnehagen å innhente opplysninger om når ferien skal tas, slik at personalet kan brukes fornuftig i ferieperioden. Husk imidlertid at barna skal ha minst fire uker ferie, hvorav minst

to uker skal være sammenhengende. (Ferieåret regnes fra 1.august-31.juli). Barnehagen er stengt julaften, nyttårsaften og stenger kl.12.00 onsdagen før skjærtorsdag.

I løpet av året har vi 5 planleggingsdager hvor barnehagen er stengt. Dette barnehageåret er det 19.8, 20.8, 8.11, 23.3 og 22.5. Disse vil bli brukt til planlegging, kursing og kompetanseheving blant de ansatte. Personalet i Sjøskogen barnehage gjennomfører annethvert år førstehjelpskurs, i tillegg til at noen også tar livredningskurs.

Sjøskogen barnehagesang

Melodi: OL-floka

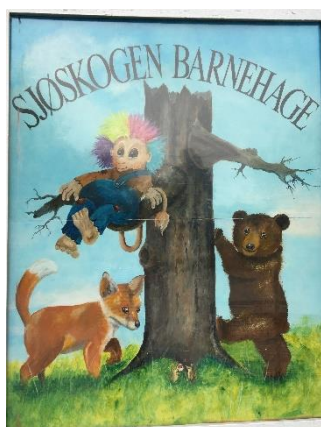
*I Sjøskogen barnehage, ja her går alle vi,
her har vi mye moro, og massevis av tid,
til å leke og til å synge, og ut på turer gå
her gjør vi det vi liker, så bare heng deg på*

*Bjørnebo, Revekroken, Små troll det er oss
sammen skal vi være og sammen skal vi sloss
for å lære å ta hensyn og lasset sammen dra
en lærdom som vi mener er veldig bra å ha*

Vi har en super barnehage

HIPP HIPP HURRA !!

*og fester kan vi lage, det gjør oss alle glad
Sjøskogen er stedet, kommunen det er Ås
landet det er Norge, her kan du finne oss*

Dagsrytme

07.00 Barnehagen åpner.

07.00-09.00 Frokostbuffet. Barnehagen serverer mat.

10.45-12.15 Lunsj. Barnehagen serverer mat.

ca. 11.30-14.00 Lek ute og inne og avdelingsvise planer. Hviling for de yngste.

ca. 14.00 Barnehagen serverer frukt og knekkebrød.

ca. 15.00 Lek frem til barnehagen stenger.

ca. 16.30-17.00 Vi rydder og stenger barnehagen.

Avdelingene har buffet til frokost på kjøkkenet (Småtrollbarn blir med hvis de vil). Hver onsdag har vi suppe med rundstykker. Fredager har vi varmt måltid. Alle barna skal få mulighet til hvile, ro og avslapping i løpet av barnehagedagen.

Avdelingsmøter

Revekroken - onsdag 09.30-10.15

Bjørnebo - onsdag 10.15-11.00

Småtroll - onsdag 12.45-13.30

Turdager

Alle har turdag på mandager, da må barna ha med seg sekk, som er god og ha på ryggen, med mat og drikke i. Vi går i aldersdelte grupper på tur, så turene blir tilrettelagt etter alder.

Dagsrytmen er kun ment som en strukturering av dagen, noe vi mener gir trygghet for barna. Vi kan avvike fra den når det skjer noe spesielt, eller for å ivareta spontane ideer og individuelle behov.

Hovedmål for hele året

Lek og læring

I rammeplanen heter det at leken skal ha en fremtredende plass i barnas liv, at den har en egenverdi og at den er en viktig side ved barnekulturen.

Mange barn starter i dag på skolen allerede når de er fem og et halvt år, det er ikke lenger mye tid til lek i skolen. Vi mener barnehagen må ta vare på barndommen og nettopp leken som er betydningsfull i forhold til å utvikle sosial kompetanse. Har barna lært seg sosial kompetanse, som å samarbeide, ta vare på hverandre, være hyggelige mot hverandre, og lært metoder for å få seg en venn, så mener vi det er det viktigste vi kan gi dem i barnehagen. Den formelle læringen kommer tidsnok, det er masse læring i leken, med begreper, språk og læring fra alle fagområdene i rammeplanen. Vi er gjennom leken, innom alle de syv fagområdene i rammeplanen, som blir nærmere beskrevet senere i årsplanen. *Leken står ikke i veien for læring. Lek er læring.*

I lek utvikler barn sosial kompetanse, som handler om å mestre samspill med andre. Lek øker språkkompetansen ved at den er med på å utvikle begreper og språkforståelse. Gjennom lek trenes også motoriske ferdigheter hos barna.

Vi mener noe av det viktigste vi kan gi barna, er tid og rom for frilek. I lek velger barna selv hva de vil gjøre og hvem de vil leke med, dette er den uformelle læringen vi mener er så viktig, og som i tillegg bidrar og utvikler vennskap. Det er en forutsetning med den voksnes tilstedeværelse, som kan legge til rette, veilede, være med, og hjelpe til for at det skal bli et godt lekemiljø.

Den mest krevende tiden for de voksne i barnehagen, er nettopp når det er frilek. De voksne skal være så tett innpå leken at de vet hva som foregår og kan bidra til å hjelpe barn inn i lek. De voksne skal kunne være med å starte, verne

og videreutvikle leken. Alle de voksne i Sjøskogen barnehage har vært på flere kurs innen lek. De skal være kompetente til å kunne bidra og engasjere seg i lek, og ha kunnskap og forståelse av lekens betydning. Vi avbryter ikke gode lekeseanser, men lar barna leke ferdig når det er rom for det. Vi starter opp lekegrupper ved behov, f.eks. for å bygge relasjoner. Se «Sola vår» i årsplanen og hengende oppe i barnehagen.

Mål:

- Gi barna mulighet for gode lekeopplevelser
- Bidra til at barna lærer seg «lekekodene», så de deltar og har utbytte av leken. Med det mener vi at de voksne må være tilstede og hjelpe barn som trenger det, inn i lek.
- Gi tid og rom for lek, og de voksne skal være kompetente til å starte, verne og videreutvikle leken.

Vennskap

Vi er alle enige om at det å ha venner er viktig. Dette gjelder både for voksne og barn. Gjennom samspill med andre (voksne og barn) tilegnes sosial kompetanse, dvs. det å samhandle positivt med andre i ulike situasjoner. Den sosiale kompetansen gjenspeiler bl.a. barnas evne til å ta initiativ til, og opprettholde vennskap. Vennsksapsrelasjoner er preget av nærhet, fortrolighet, både positive og negative. Det er ikke alltid så lett å få venner. Barnas samhandling kjennetegnes også av konflikter.

Disse er med på å fremme barnas evne til å forstå andres perspektiv.

Det å kunne velge venner selv, er en viktig forutsetning for å utvikle vennskap. Barnas venner er de barna har lyst å være sammen med. Forskning viser at vennsksapsrelasjoner har stor betydning for både barnets generelle trivsel, utvikling, og for opplevelsen av å ha det bra i barnehagen.

For oss voksne som jobber i barnehagen, er det viktig å arbeide for å skape et varmt og inkluderende sosialt miljø. Barna er avhengig av trygge voksne for å kunne utvikle nære relasjoner til andre barn, og vi må følge opp de barna som ikke har venner, eller som har problemer med å holde på vennskap.

Som i Sjøskogen barnehage sin visjon: «et trygt sted å være, et morsomt sted å lære», er for oss lek og vennskap to viktige temaer å jobbe med.

Mål:

- Vise respekt for barnas vennsksapsrelasjoner
- Gi barna felles opplevelser, som gir «vi-følelse»
- Legge til rette for at barna skal få møte hverandre på tvers av avdelingene.

Språk

Vi jobber med språk og språkstimulering. Gjennom leken utvikles og stimuleres språket.

Vi ser viktigheten av å forstå og kunne gjøre seg forstått i alle slags sammenhenger.

Kommunikasjon er essensielt i menneskers liv, alt fra de første lydene, til at språket blir et redskap for tanken. Et godt kommunikasjonsmønster er viktig for en god sosial kompetanse generelt. Å samtale om opplevelser, tanker og følelser er nødvendig for utvikling av et rikt språk. Viktige sider ved kulturoverføringen er knyttet til kommunikasjon, språk og tekst.

Personalet i Sjøskogen barnehage skal:

- Bruke benevning i alle situasjoner for eksempel ved måltidet, ved påkledning, på stellebordet og på turer.
- Være bevisste på eget språk.
- Aktivt bruke rim og regler.
- Snakke mye med barnet om det man ser og opplever. Undre oss med barna for å utvide deres forståelse og ordforråd.
- Aktivt bruke konkreter for en større og utvidende forståelse av det som blir lest, snakket/sunget om, og det vi ønsker å lære barna.
- Lese bøker, bruke lydbøker.
- Lage egne fortellinger med barna.
- Tilrettelegge for trygghet og god utvikling for barn med et annet morsmål

Medvirkning

Medvirkning handler om at alle barn har rett til å erfare at deres stemme blir hørt, tatt på alvor og har noe å si for fellesskapet. Det er viktig å gi barna rom for å uttrykke seg og handle sammen med andre, slik at de føler seg synlige som enkeltindivid og i ett fellesskap. Deres meninger og ytringer er altså viktige for alle i barnehagen.

FNs barnekonvensjon, barnehageloven og rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver er tydelig i forventningen om at barn i alle aldre har medvirkning i sitt liv. Barnehageloven; § 1, 2. ledd lyder som følger: «De (barna) skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.»

Videre står det i barnehageloven§3: Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnas synspunkter skal vektlegges i samsvar med dets alder og modenhet.

Dette krever et lyttende og anerkjennende personale som jobber aktivt i leken sammen med ungene. Det er i leken vi kan plukke opp barns interesser, anerkjenne, videreutvikle leken, være en aktiv lytter og med det sikre at alle barna blir sett og hørt. Det er de voksnes holdninger som gir grunnlag for mulig medvirkning for barna, og det er viktig at de voksne gir tid og rom for medvirkning. Vi tenker at medvirkning handler om deltagelse, men ikke det fulle ansvaret alene. Det er samtidig viktig å skille mellom medvirkning og retten til å bestemme alt.

Medvirkning blir ofte forvekslet med medbestemmelse. Medbestemmelse handler om å være med å bestemme over hva som skal skje og hvordan det skal gjøres, samt være med å ta beslutninger i hverdagen.

Omsorg

Omsorg i barnehagen handler både om relasjonen mellom personalet og barna, og om barnas omsorg for hverandre. En omsorgsfull relasjon er preget av lydhørhet, nærhet, innlevelse, evne og vilje til samspill. I Sjøskogen barnehage jobber vi for å se hvert enkelt barn for den det er, lytte til barnet og anerkjenne det. Vi vil gi barna trygghet og nærhet og tilfredsstille deres behov i forhold til alder og kjønn.

Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Vi i Sjøskogen barnehage skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for framtiden. Dette vil vi blant annet gjøre ved å sortere søppel og bruke gjenbruksstasjonen i nærområdet. Barna skal få naturopplevelser og oppleve tilhørighet til naturen, ved at vi går på turer.

Danning

Synet på barn har endret seg mye den siste tiden. Før var man preget av tanken på det lydige barnet. Nå er grunntanken at alle har evnen, plikten og retten til å ta ansvar for eget liv tilpasset barnets alder og modenhet. Rammeplanen beskriver danning som mer enn utvikling, mer enn læring, mer enn omsorg, mer enn oppdragelse, og mer enn sosialisering, men samtidig rommer danning alt dette.

Danning som en livslang prosess som skjer i samspill med omgivelsene og andre.

Gjennom denne prosessen blir barnet godt rustet til å håndtere livet og omverden og se seg selv som et verdifullt medlem av ett større fellesskap.

Oppdragelse er overføring av kunnskap, verdier og holdninger = monolog.

Danning er å sammen utvikle kunnskap, verdier og holdninger = dialog.

Arbeid mot diskriminering

Vi fremmer positive handlinger som motvirker avvisning, mobbing og vold.

I Sjøskogen barnehage har vi vennskap som en rød tråd gjennom hele året.

Personalet er aktivt involvert i barnas lek. Ved å være nær/i leken er vi med på å forebygge avvisning, mobbing og vold. Ved vår tilstedeværelse i leken, og ved å «være på gulvet», skaper vi en trygghet. Personalet vil da kunne bifalle positive handlinger og hjelpe barna ved å fremme normer og regler.

Foreldresamarbeid

Vi jobber ut ifra rammeplanen som sier: «Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling», samt §4 i barnehageloven som sier: «for å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal hver barnehage ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg».

I Sjøskogen barnehage har vi fokus på foreldresamarbeid på følgende måter:

- Foreldremøter/foreldresamtaler
- MyKid, en nettside og app til tlf., hvor all informasjon legges ut. Enkel sms og mailkontakt med barnehagen og foreldre.
- Innbydelse til og besøk av nye barn.

- Tilvenning av nye barn, gi foreldre trygghet.
- Arrangementer med foreldre, som barnehagens bursdag, FN-basar, Lucia m. frokost, påskefrokost, sommerfest
- Daglig dialog ved hente/bringe situasjoner.
- Praktisk informasjon og pedagogiske planer.
- Årsplan
- Samarbeidsutvalget
- Vi lytter til foreldrenes ønsker, og strekker oss langt for å innfri dem.
- Er fleksible og «runde i kantene».
- Gjennom åpenhet og tillit ønsker vi å skape relasjoner for å ivareta barnets beste.

Overgang barnehage til skole

Sjøskogen barnehage følger Ås kommune sin plan om overgang fra barnehage til skole. Alle som skal begynne i 1.klasse blir invitert på besøk til skolen i juni. Barnehagepersonellet tilbyr seg å gå med dem. Vi har samtaler med foreldrene til skolestartere på våren, om hvilken informasjon som skal overføres til skolen.

Siste året barna går i barnehagen er de med i «Tigerklubben» som jobber med skoleforberedende ting. Tigerklubben får også tilbud om skiskole (gjennom Norges skiforbund) i januar.

Dokumentasjon og vurdering

Vi i Sjøskogen barnehage dokumenterer barnas hverdag. Vi bruker dokumentasjonen sammen med barna og i personalgruppen for å reflektere over det vi har sett og se nye muligheter for hva vi kan gjøre videre. Dokumentasjonen gir også foreldrene mulighet til å delta i barnas læring og de refleksjoner vi har gjort oss underveis.

Konkrete tiltak vi gjør i forhold til dokumentasjon:

- Vi bruker MyKid, en nettside og tlf.app, hvor vi skriver om «dagen i dag» og legger ut bilder fra dagen.
- Vi henger opp bilder med tekst til.
- Vi har hengende oppe en stor sol som beskriver hva barnet lærer når det leker.
- Vi observerer alle barna skriftlig hver dag og har oversikten over hvem de leker med og hva de leker.
- Vi legger ut månedsbrev på MyKid hver måned som evaluerer/vurderer forrige måned og sier noe om hva vi skal gjøre påfølgende måned.
- Vi har en perm med didaktiske planer, som beskriver de ulike situasjonene/aktivitetene vi har i hverdagen.

Vi bruker pedagogisk dokumentasjon for å involvere barna i planlegging og vurderingsarbeidet og i personalgruppen for å reflektere, skaffe ny kunnskap og forandre fremgangsmåte, slik at vi kontinuerlig lærer og utvikler oss videre.

Daglig leder har ukentlige samtaler med de pedagogiske lederne, avdelingene har også ukentlige møter hvor det foregår en kontinuerlig refleksjon, vurdering og planlegging, samt personalmøter ca. en gang i mnd. hvor vi evaluerer fortløpende.

Likeverd/Likestilling

Likeverd innebærer en rett til å bli respektert for den man er, uavhengig av biologiske, sosiale og kulturelle forskjeller. Likestilling for individer betyr like rettigheter og like muligheter.

I Sjøskogen barnehage jobber vi med dette ved at alle barna får like muligheter til å bli sett og hørt, og oppmuntres til å delta i fellesskap i alle aktiviteter.

Alle barna får individuell tilrettelegging etter alder, funksjonsnivå, interesser, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunner (barnehageloven §2, bhg.innhold 3.ledd).

Vi tilpasser aktivitetene til barnets utviklingsnivå, slik at de får en mestringsfølelse og opplever at de er betydningsfulle i fellesskapet. Barnehagen gir det enkelte barnet støtte og utfordringer ut fra egne forutsetninger.

Vi deler inn, ved behov, i aldersdelte grupper, har FN + internasjonal dag(er), hvor vi blir kjent med bl.a. forskjellige matkulturer, turdager i nærmiljøet med besøk til barnas hjem (egenverdi/ betydningsfulle).

Fagområder

Antall, rom og form

1-2 år

- Enkle puslespill
- Erfare plassering og organisering på avdelingen, ved rydding.
- Puttekaske med ulike former.
- Konstruksjonslek med ulike former.
- Bli introdusert for begreper som liten/sto, kort/lang.
- Få erfaring med mengder (vann, sand, melk).
- Få erfaringer med sanger/regler med matematisk innhold, eks. 1,2,3 indianere, tommelfinger).
- Lek i kjøkkenkroken, med pådekking, benevning av antall.

3-4 år

- Enkle spill, lotto, ludo
- Puslespill
- Konstruksjonslek (naturmateriale, klosser)
- Snakke om likheter/ulikheter, større/mindre, kortere/lengre, lavere, høyere (lære begrepene).
- Telleregler og sanger
- Telle, eks. i samlinger, hvor mange er vi, hvor mange er borte o.l.
- Dekke på bordet, telle kniver, kopper o.l.
- Rollelek i kjøkkenkrok, med dekking, mengdeberegninger og telling.

5-6 år

- Spill (Uno, ludo)
- Mer avanserte puslespill
- Sortere etter størrelse, form og farge.
- Stimulere interessen for tall og bokstaver, kjenne igjen tallbilder.
- Oppleve glede ved å leke med tall og former.
- Mer avansert konstruksjonslek.
- Lære begreper knyttet til posisjoner, som under/over, bak/foran, først/sist, ved siden av osv.
- Dekke på bordet, telle kniver, kopper o.l.

1-2 år

- Gå på tur og bli kjent med nærmiljøet (få positive erfaringer/opplevelser, som skaper undring)
- Fast turdag i uka.
- Utforske uterommet i barnehagen.
- Få erfaringer med de ulike årstidene/værtyperne.
- Lek og eksperimentering med vann.
- Få kjennskap/erfaring med ulike dyr og insekter (besøk på bondegård).
- Konstruksjonslek (duplo, store klosser)
- Rusken-aksjon (snakke om hvor vi skal kaste søppel)
- Så frø- se det spire.
- Bruke I-pad som opplysningsverktøy

3-4 år

- Gå på noe lengre turer i nærmiljøet.
- Fast turdag i uka.
- Bruke diverse naturmateriale for å bygge/lage ulike ting.
- Få mere kunnskap om diverse planter, dyr og insekter.
- Utvikle konstruksjonslek (alt tilgjengelig materiale).
- Rusken-aksjon (snakke om hvor vi skal kaste søppel)
- Få erfaring med ulike årstider/værtyper.
- Så frø- se det spire.
- Bruke I-pad som opplysningsverktøy

5-6 år

- Drar/går på lengre turer i og utenfor nærmiljøet.
- Skiskole for de eldste.
- Videreutvikle konstruksjonslek (alt tilgjengelig materiale).
- Samle ulike planter og insekter – lære navn.
- Få erfaringer med ulike årstider/værtyper.
- Rusken-aksjon (snakke om hvor vi kaster søppel).
- Få kjennskap til ulike verktøy og tekniske hjelpemidler (gressklipper, drill, kjøkkenmaskiner, kopimaskin, kamera).
- Så frø- se det spire.
- Bruke I-pad som opplysningsverktøy

Nærmiljø og samfunn

1-2 år

- Bli trygg i barnehagen.
- Bli kjent med barnehagens utemiljø.
- Turer i nærmiljøet.
- Bli bevisst på hvem jeg og familien min er.
- Skape tilhørighet til gruppen (i bhg., på Vinterbro)

3-4 år

- Turer i nærmiljøet (biblioteket, skolen, andre barnehager, brannstasjon).
- Få større bevissthet om hvem jeg og familien min er.
- Samtale om vår barnehage og barnehagen vår i samfunnet.
- Lære toleranse og respekt.
- Alle skal bli sett og hørt, men alle kan ikke få gjennomslag for det de vil og mener.
- Lek ut ifra felles opplevelser.

5-6 år

- Turer i nærmiljøet (biblioteket, skolen, andre barnehager, brannstasjon)
- Samtale om vår barnehage, og barnehagen vår i samfunnet.
- Lære toleranse og respekt.
- Plassere barnehagen, Norge, og de nasjoner som er representert i barnehagen, på kartet.
- Alle skal bli sett og hørt, men alle kan ikke få gjennomslag for det de vil og mener.
- Lek ut ifra felles opplevelser.

Kommunikasjon, språk og tekst

1-2 år

- Introdusere enkle rim og regler.
- Introdusere enkle sanger, bevegelsessanger.
- Bruke pekebøker, billedbøker.
- Aktivt bruk av språket.
- Benevne og ordsette ting, og det vi gjør.
- LEK

3-4 år

- Bruke sanger og regler.
- Lese bøker, lesestund på biblioteket.
- Lytte til lydbøker.
- Samtaler, dialog
- Spille spill.
- Egne språkgrupper ved behov.
- LEK

5-6 år

- Lese bøker, lesestund på biblioteket
- Tulle og tøyse med ord.
- Lage egne fortellinger. • Bruke spill, rim og regler.
- Få kjennskap til bokstaver.
- Ordlyder.
- Øve på å skrive navnet sitt.
- Lære begreper, ord, språkforståelse gjennom lek.
- Bruke rytme.
- Egne språkgrupper ved behov.
- LEK

Kropp, bevegelse, mat og helse

1-2 år

- Kroppslig lek, ute og inne.
- Legge til rette for grovmotorisk og finmotorisk lek.
- Gå på turer i nærområdet i variert terreng.
- Bevegelsessanger
- Selvstendighetstrening ved påkledning, håndvask, spise, drikke selv, bleieslutt.
- Gå på kortere turer, bruke gymsal.
- Sunt og variert kosthold
- Være med å bake og lage mat
- Formidle kunnskaper om viktigheten av et sunt kosthold

3-4 år

- Kroppslig lek ute og inne.
- Legg til rette for grovmotoriske og finmotoriske ferdigheter gjennom lek.
- Gå på turer i nærmiljøet i variert terreng.
- Bevegelsessanger.
- Selvstendighetstrening ved påkledning, hygiene og smøre mat, helle melk selv.
- Sunt og variert kosthold.
- Delta i matlaging og baking
- Formidle kunnskaper om viktigheten av et sunt kosthold
- Bruke gymsalen på skolen.

5-6 år

- Kroppslig lek ute og inne.
- Legg til rette for grovmotoriske og finmotoriske ferdigheter gjennom lek.
- Bråkelek og kaoslek.
- Gå på lengre turer i ulendt terreng i nærområdet.
- Øve på å tørke seg selv på wc.
- Beherske påkledning og ha forståelse for hva man bør ha på seg i forhold til været.
- Sunt og variert kosthold.
- Formidle viktigheten av et sunt kosthold
- Delta i matlaging og baking.
- Tilbud om skiskole for Tigerklubben.
- Regelleker

Kunst, kultur og kreativitet

1-2 år

- Bli kjent med tradisjonelle barnesanger.
- Få erfaring med ulike formingsmaterialer.
- Bruke kreativitet gjennom leken.
- Begynnende rollelek, konstruksjonslek, parallellek.
- Internasjonal dag

3-4 år

- Utvikle repertoaret av kjente, tradisjonelle barnesanger.
- Bruke kreativiteten gjennom leken.
- Rollelek
- Få erfaringer med ulike formingsmaterialer.
- Bli kjent med former og farger.
- Lesestund på biblioteket.
- Delta i FN prosjekt.
- Internasjonal dag

5-6 år

- Delta i FN prosjekt.
- Dramatisere det barna er opptatt av.
- Bruke rytme, sang, dans, musikk.
- Bruke forskjellige typer formingsmaterialer til å lage bilder o.l.
- Internasjonal dag, styrke barnas identitet, der de kan ha med seg mat, klær, musikk, gjenstander fra egen kultur.

Etikk, religion og filosofi

1-2 år

- Lære å dele, ikke ta fra hverandre.
- Vente på tur.
- Vise omsorg, hjelpe hverandre.
- Vise empati for hverandre (dyr og insekter)
- Lære å hilse/si ha det, takke for maten.
- Markere høytider, kirkebesøk til jul.

3-4 år

- Konfliktløsning (sosial kompetanse-vente på tur).
- Erfare at egne valg og handlinger påvirker andre.
- Barnesamtaler med fokus på temaer som liv, død, fødsel, normer, verdier.
- Samtale om andre religioner barna tilhører.
- Samlingsstund med etikk, religion, filosofi spørsmål – få barna til å undre seg.
- Markere høytider og lære om hvorfor vi feirer. Kirkebesøk til jul.

5-6 år

- Utvikle sosial kompetanse i konflikt løsning.
- Må i større grad ta ansvar for egne valg og handlinger.
- Barnesamtaler med fokus på temaer som liv, død, fødsel, normer, verdier.
- Samtale om andre religioner barna tilhører.
- Gi tid og rom for undring.
- Samlingsstund med etikk, religion, filosofi spørsmål- få barna til å undre seg.
- Markere høytider og lære om hvorfor vi feirer.
- Kirkebesøk til jul, hvor de eldste barna har en aktiv rolle.